

„Wyzwania i trudności w integracji oraz w nauce dzieci z Ukrainy w polskich przedszkolach – doświadczenia i dobre praktyki”

Nowa mapa wyzwań

W lutym 2022 roku w Polsce zmieniło się wiele. Obok pomocy humanitarnej na przejściach granicznych, dworcach, punktach socjalnych pojawiła się potrzeba wsparcia dzieci z Ukrainy, udzielenia im pomocy, gdy wraz z rodzicami i opiekunami znalazły się w Polsce, a po chwili dołączyły do swych rówieśniczek i rówieśników w polskich szkołach i przedszkolach.

Od początku należało zmierzyć się z wyzwaniami, których sama identyfikacja nastroczała wielu problemów, a które można podzielić na poniższe kategorie:

- zapobieganie skutkom dłuższych przerw w nauce i przyspieszenie procesu adaptacyjnego;
- dodatkowe wsparcie psychologiczne dla nowych uczniów i uczennic; - poradzenie sobie z trudnościami komunikacyjnymi wynikającymi z nieznajomości języka.

Trudnościom, z jakimi mierzyły się dzieci, czoła stawić musieli także nauczyciele. Wynikało to z nieznajomości kultury ukraińskiej, języka, ale też systemu edukacji, w którym wcześniej funkcjonowały dzieci. Trudności rodziła także nieznajomość historii obu krajów. To wszystko także wymagało rozwiązania.

Znajomość języka (zarówno mówionego, jak i pisanego) kraju, który przyjmuje uchodźców, ma ogromne znaczenie dla procesu adaptacji dziecka. Brak porozumienia w wymiarze językowym ogranicza szansę na porozumiewanie się z rówieśnikami, przekłada się też na możliwość osiągnięcia sukcesu. Dotyczy to także rodziców – jeśli w domu mówi się jedynie w języku ojczystym, proces adaptacji przebiega wolniej. Dzisiaj, gdy do polskich przedszkoli przychodzi dziecko z Ukrainy, mamy dla niego szereg propozycji, dzięki którym może oswajać się z językiem polskim, ale też ma styczność ze swoim językiem. Zapraszamy go na zajęcia, podczas których może uczyć się języka polskiego jako obcego, przygotowujemy plakaty i materiały, gdzie widnieją treści zapisane zarówno po polsku, jak i po ukraińsku/ rosyjsku.

W nowej codzienności zależało nam na skutecznej walce z izolacją od grupy rówieśniczej, pracy nad akceptacją odmienności oraz uzupełnianiu wiedzy co do potrzeb dzieci i rodziców uchodźczych.

Współpraca z rodzicami

W pierwszej kolejności poświęciliśmy czas na poznanie rodziców, rodzin, ich historii i miejsc, skąd przybyły. Rozmowy toczyły się indywidualnie podczas spotkań z wychowawcami. Z tych rozmów niejednokrotnie wynikały trudne historie, doświadczenia wojenne, lęk przed przyszłością – tutaj nauczyciele, wychowawcy stawali na wysokości zadania – nie tylko organizując edukację, wychowanie i opiekę – ale także wsparcie socjalne.

Pierwsze wspólne spotkania dzieci z Polski i Ukrainy polegały na wspólnych ćwiczeniach, zabawach integracyjnych, ruchowych, relaksacyjnych. Rodzice powinni w domach podczas rozmów zwracać uwagę na odczucia i emocje dzieci co do nowych okoliczności, będą wyjaśniać z nimi wątpliwości, a w razie potrzeb kontaktować się z wychowawcą, by ten miał ogólny ogląd sytuacji i właściwie reagował.

Wspólna przestrzeń

Co wpływa na poczucie bezpieczeństwa? Niezależnie od tego, czy mowa o dziecku, czy dorosłym, bezpieczeństwo zapewnia środowisko, które

- znamy,
- mamy pod kontrolą,
- pozwala nam przewidzieć określone sytuacje,
- ma jasne i zrozumiałe dla wszystkich zasady.

Dlatego bardzo ważne w adaptacji i współpracy z rodzicami dzieci z Ukrainy zaznajomienie z budynkiem przedszkola, salami przedszkolnymi, szatnią, placem zabaw w przedszkolu.

Adaptacja nowych dzieci do warunków przedszkolnych wymaga szczególnej uważności. Ważne jest ustalenie pewnych zasad:

- akceptacja i pochwała słowna każdej prawidłowej odpowiedzi dziecka w nowopoznanym języku
- do dzieci powinny być kierowane proste i krótkie komunikaty
- pozwolić dzieciom na zadawanie pytań pomocniczych
- pamiętać, by nie przywiązywać zbyt wielkiej wagi do poprawności językowej wypowiedzi dziecka – ciągłe poprawianie może stać się przyczyną stresu, a w efekcie spowodować blokadę komunikacyjną między dzieckiem a dorosłym,
- angażować inne dzieci w pomoc koleżeńską w grupie przedszkolnej podczas wspólnych zajęć dydaktycznych oraz podczas swobodnych zabaw.

Autor/ka: Radosław Potrac

pedagog specjalny, terapeuta, dogoterapeuta, archeolog podwodny, historyk, nauczyciel WDŻ. Pedagog, wychowawca od ponad 25 lat. Nauczyciel dyplomowany. W pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą stawia na nowoczesne technologie oraz wykorzystanie informatyzacji oraz edukację w naturze z ekologią. Pracuje w SP z Oddziałami Integracyjnymi nr 30 im. Powstańców 1863 r. w Warszawie.